

MLADI

Mladi so eno od področij nacionalnih politik. Harmonizacija zakonodaje držav članic je zato izključena. Na evropski ravni se o mladinski politiki odloča po rednem zakonodajnem postopku. Sklop „Mladi“ v okviru programa Erasmus+ spodbuja izmenjavo mladih znotraj EU in v tretjih državah. V zadnjih letih je Evropska unija okrepila politike, namenjene mladim, kar je razvidno iz pobude o evropski solidarnostni enoti.

PRAVNA PODLAGA

Podlaga za delovanje EU na področju mladih sta člena 165 in 166 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Za ukrepe, ki spadajo na področje uporabe členov 165 in 166, se uporablja redni zakonodajni postopek. Kar zadeva mladinsko politiko, je harmonizacija zakonodaje držav članic izrecno izključena. Svet lahko sprejme priporočila na podlagi predlogov Komisije.

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, ki ima enako pravno veljavnost kot Pogodbi (člen 6 PEU), vsebuje člen o pravicah otrok (člen 24) ter člen o prepovedi dela otrok in varstvu mladih pri delu (člen 32).

CILJI

Člen 165 PDEU je podlaga za delovanje Unije pri spodbujanju razvoja izmenjave mladih ter izmenjave pedagoških in drugih strokovnih delavcev, torej mladinskih delavcev, z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe pa tudi sodelovanja mladih v demokratičnem življenju v Evropi. Člen 166 omogoča, da EU izvaja politiko poklicnega usposabljanja, ki podpira in dopolnjuje dejavnost držav članic. V skladu z njim mora Unija olajševati dostop do poklicnega usposabljanja ter spodbujati mobilnost izobraževalcev in udeležencev usposabljanja, zlasti mladih.

Poleg teh členov položaj otrok in mladih izboljšujejo tudi politike EU na drugih področjih, in sicer pri izobraževanju, usposabljanju in zdravstvu ali v povezavi s pravicami in zaščito otrok in mladih.

DOSEŽKI

A. Strateški okvir

1. Strategija EU za mlade 2010–2018

Evropski svet je novembra 2009 sprejel resolucijo o prenovljenem okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine za obdobje 2010–2018 (UL C 311, 19.12.2009, str. 1–

11). Glavna cilja resolucije sta ustvariti več enakih priložnosti za mlade v izobraževanju in na trgu dela ter spodbujati aktivno državljanstvo, socialno vključenost in solidarnost med mladimi. Sprejete naj bi bile pobude na osmih področjih delovanja: izobraževanje in usposabljanje, zaposlovanje in podjetništvo, zdravje in dobro počutje, udeležba, prostovoljne dejavnosti, socialna vključenost, mladi in svet ter ustvarjalnost in kultura.

Delo poteka v triletnih delovnih ciklih. Za sedanji cikel od leta 2016 do 2018 je Svet opredelil šest ključnih ciljev: (1) večjo socialno vključenost vseh mladih; (2) večjo udeležbo vseh mladih v demokratičnem in državljanskem življenju v Evropi; (3) lažji prehod mladih iz mladosti v odraslost, zlasti pri vključevanju na trg dela; (4) podporo zdravju in dobremu počutju mladih, tudi duševnemu zdravju; (5) prispevanje k obravnavanju izzivov in priložnosti digitalne dobe za politiko mladih, mladinsko delo in mlade ter (6) prispevanje k odzivu na priložnosti in izzive v zvezi z vse večjim številom mladih migrantov in beguncev v EU.

2. Strategija Evropa 2020

[Strategija Evropa 2020](#), ki se je začela izvajati leta 2010, je osredotočena na mlade in obravnava različne cilje, kot so zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja, povečanje deleža mladih diplomantov ter oblikovanje celovitega svežnja političnih pobud za izobraževanje in zaposlovanje. To vključuje tudi program za zaposlitveno mobilnost [Tvoja prva zaposlitev EURES](#), ki naj bi olajšal posredovanje delovnih mest po vsej Evropi.

Komisija je maja 2018 v svojem sporočilu z naslovom Angažiranje, povezovanje in opolnomočenje mladih: nova strategija EU za mlade (COM(2018)0269) predlagala, da se posebno pozornost nameni naslednjim področjem dejavnosti:

- spodbujanju udeležbe mladih v državljanskem in demokratičnem življenju;
- povezovanju mladih po vsej EU in zunaj nje, da se podprejo prostovoljstvo, učna mobilnost, solidarnost in medkulturno razumevanje;
- podpiranju opolnomočenja mladih s kakovostjo, inovacijami in priznavanjem mladinskega dela.

B. Ustrezni programi EU za porabo sredstev

1. Erasmus+

Erasmus+ vsebuje posebno poglavje o mladih, za katerega je namenjenih približno 2,1 milijarde EUR. Posamezni cilji programa so: (1) izboljšati raven ključnih kompetenc, znanj in veščin mladih ter spodbujati udeležbo v demokratičnem življenju v Evropi in na trgu dela, aktivno državljanstvo, medkulturni dialog, socialno vključenost in solidarnost; (2) spodbujati večjo kakovost mladinskega dela; (3) dopolnjevati politične reforme na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter podpirati razvoj mladinske politike, ki temelji na znanju in dejstvih, ter (4) okrepiti mednarodno razsežnost mladinskih dejavnosti ter vlogo mladinskih delavcev in organizacij kot podpornih struktur za mlade.

Program Erasmus+ neposredno podpira [evropsko prostovoljsko službo](#) (EVS). Namen evropske prostovoljske službe je pomagati mladim, da kot sodelujoči pri prostovoljskih projektih preživijo določeno obdobje v tujini. Za udeležbo v tem programu neformalnega učenja se z orodjem za priznavanje [Youthpass](#) izda vseevropsko potrdilo.

Program [Erasmus za mlade podjetnike](#), ki je veja programa Erasmus+, ponuja obetavnim podjetnikom priložnost, da se učijo od izkušenih podjetnikov, ki vodijo mala podjetja v drugih sodelujočih državah.

2. Erasmus 2021–2027

Komisija je v svojem predlogu za nov program Erasmus za obdobje 2021–2027 ([COM\(2018\)0367](#)) predlagala, da bi proračun zvišali na 30 milijard EUR, kar je dvakrat več kot v programskem obdobju 2014–2020, pri čemer bi 3,1 milijarde EUR sredstev namenili mladim. Eden izmed ciljev predloga je spodbujanje evropske identitete s potovanji v okviru pobude [DiscoverEU](#), prek katere bodo mladi lahko odkrivali evropsko kulturno dediščino in njeno raznolikost. Med upravičenci programa bodo poleg učencev oz. dijakov in visokošolskih študentov tudi praktikanti in mladinski delavci.

C. Druge pobude EU

1. Jamstvo za mlade

Svet je aprila 2013 sprejel priporočilo o vzpostavitvi [jamstva za mlade](#) (UL C 120, 26.4.2013, str. 1–6). To je prelomna zaveza, s katero naj bi mladim zagotovili, da bodo v štirih mesecih po tem, ko postanejo brezposelni ali zaključijo formalno izobraževanje, prejeli kakovostno ponudbo za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje ali usposabljanje. Čeprav morajo države članice to politiko še uvesti in financirati, je sofinanciranje EU že na voljo za regije, kjer brezposelnost mladih presega 25 %, in sicer s posebno proračunsko postavko, pobudo za zaposlovanje mladih in Evropskim socialnim skladom^[1].

2. Evropska solidarnostna enota

[Evropska solidarnostna enota](#) je pobuda, ki jo je Evropska komisija uvedla decembra 2016. Mladim med 18. in 30. letom omogoča prostovoljsko delo ali sodelovanje pri projektih v lastni državi ali v tujini. Do zdaj se je registriralo 72.000 mladih, od katerih jih 7000 neposredno sodeluje v solidarnostnih dejavnostih. Komisija je avgusta 2018 deležnike pozvala, naj predlagajo nekaj zamisli za nove projekte v okviru te sheme. Za izbrane projekte, ki bodo dostopni vsem mladim po vsej Evropi in zunaj nje, je bilo iz proračuna EU namenjenih 44 milijonov EUR. Komisija je 11. junija 2018 objavila svoj [predlog za evropsko solidarnostno enoto po letu 2020](#), v katerem je 1,26 milijarde EUR namenila za to, da se okrog 350.000 mladim omogoči sodelovanje v solidarnostnih dejavnostih ([COM\(2018\)0440](#)).

3. Politike o zaščiti otroka

V skladu s Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah je otrok vsaka oseba, mlajša od 18 let. Lizbonska pogodba je za EU uvedla cilj spodbujanja otrokovih pravic, medtem ko Listina o temeljnih pravicah zagotavlja, da institucije EU in države članice varujejo otrokove pravice.

Komisija je 15. februarja 2011 sprejela sporočilo z naslovom Agenda EU za otrokove pravice ([COM\(2011\)0060](#)). Namen sporočila je znova potrditi močno zavezo vseh institucij EU in vseh držav članic v zvezi s spodbujanjem, varstvom in uresničevanjem

---

[1] Za več informacij glej kratki vodnik [2.3.2](#) o Evropskem socialnem skladu, oddelek B.2.

otrokovih pravic v vseh ustreznih politikah EU ter doseči konkretne rezultate. Pravice otroka in preprečevanje nasilja nad otroki, mladostniki, ženskami in drugimi ogroženimi skupinami so zaščitene in se spodbujajo v okviru [Programa za pravice, enakost in državljanstvo \(2014–2020\)](#).

Evropski parlament in Svet sta leta 2016 sprejela direktivo o procesnih jamstvih za otroke, ki so osumljene ali obdolžene osebe v kazenskem postopku (UL L 132, 21.5.2016, str. 1.), z namenom zagotoviti, da bodo otroci, ki so osumljene ali obdolžene osebe v kazenskem postopku, lahko razumeli in spremljali tak postopek ter uveljavljali svojo pravico do poštenega sojenja, ter preprečiti, da bi otroci ponovno storili kaznivo dejanje, in spodbuditi njihovo socialno vključevanje.

4. Mladina in mediji

Spletne tehnologije otrokom in mladim prinašajo edinstvene priložnosti, saj jim ponujajo dostop do znanja ter omogočajo digitalno učenje in sodelovanje v javnih razpravah. Vendar so lahko otroci pri uporabi sodobne tehnologije še posebej ranljivi. Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah (UL L 95, 15.4.2010, str. 1) zato prepoveduje vključevanje kakršne koli vsebine, ki bi lahko škodila mladoletnikom, v linearne televizijske storitve. Vsebino, za katero je verjetno, da bo škodila mladoletnikom, je treba oddajati v času, ko je ti ne bodo gledali, ali pa blokirati s tehnološkimi sredstvi, da ne bodo imeli dostopa do nje. Za nelinearne avdiovizualne medijske storitve na zahtevo mora biti ta vsebina na voljo tako, da mladoletniki običajno ne bi prišli v stik z njo.

5. Evropski mladinski portal

[Evropski mladinski portal](#) je spletno mesto, ki mladim po vsej Evropi pomaga izbirati med številnimi možnostmi, ki jih ponuja EU na različnih področjih, kot so prostovoljstvo, delo, učenje, kultura in ustvarjalnost ipd.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Parlament od nekdaj podpira tesno sodelovanje med državami članicami na področju mladih. Spremlja oblikovanje mladinske politike in ima pri njem dejavno vlogo, na primer s svojimi resolucijami o strategiji EU za mlade – vlaganje v mlade ter krepitev njihove vloge in položaja (UL CE 161, 31.5.2011, str. 21), o izvajanju strategije EU za mlade za obdobje 2010–2012 (UL C 93, 9.3.2016, str. 61), o oceni strategije EU za mlade za obdobje 2013–2015 (UL C 215, 19.6.2018, str. 212)) in o jamstvu za mlade (UL C 440, 30.12.2015, str. 67).

V zadnjih letih so bile sprejete še številne druge resolucije o zaposlovanju mladih (na primer UL C 224, 21.6.2016, str. 19), podjetništvu (UL C 316, 22.9.2017, str. 76) in boju proti brezposelnosti mladih (UL C 11, 12.1.2018, str. 44).

Poleg tega Parlament varuje interese otrok na podlagi peticij, naslovljenih nanj (UL 66, 21.2.2018, str. 2), in sprejel je resolucijo o zmanjševanju neenakosti s posebnim poudarkom na revščini otrok (UL C 366, 27.10.2017, str. 19). Parlament se je osredotočil tudi na pravice otrok zunaj meja EU, in sicer z resolucijami o položaju otrok po vsem svetu, kot sta resoluciji o izobraževanju otrok v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah (UL C 366, 27.10.2017, str. 151) ter o podhranjenosti otrok v državah v razvoju (UL C 289, 9.8.2016, str. 71). Leta 2015 je sprejel resolucijo o boju proti spolni

zlorabi otrok na internetu (UL C 316, 30.8.2016, str. 109)^[2]. Na plenarnem zasedanju oktobra 2018 je sprejel zakonodajni predlog Komisije o reviziji direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah (P8_TA(2018)0364). V skladu z novimi določbami bodo morale radiodifuzne hiše zmanjšati izpostavljenost otrok oglasom za nezdravo hrano in pijačo, vsebina, ki spodbuja nasilje, sovraštvo in terorizem, bo prepovedana, za nepotrebno nasilje in pornografijo pa bodo veljala zelo stroga pravila.

Pri pogajanjih o programu Erasmus+ v letih 2012 in 2013 se je Parlament močno zavzemal za ločeno poglavje o mladih in rezerviran proračun za njegove ključne ukrepe. Poudaril je tudi, da je treba povečati možnosti za udeležbo prikrajšanih mladih. Parlament je v svoji resoluciji z dne 17. septembra 2017 (UL C 337, 20.9.2018, str. 131) predlagal, da bi se program, ki bo nasledil trenutnega, moral osredotočiti na vseživljenjsko učenje in mobilnost, in priporočil, da se uskladijo prednostne naloge programa Erasmus, strategije EU za mlade in drugih programov, ki jih financira EU. Evropski parlament in Svet sta junija 2018 dosegla politični dogovor o predlogu v zvezi z evropsko solidarnostno enoto, ki ga morata obe instituciji zdaj uradno sprejeti.

Da bi mlade spodbudila k oblikovanju lastnih evropskih projektov, sta Parlament in Fundacija za mednarodno nagrado Karla Velikega iz Aachna leta 2008 uvedla [evropsko mladinsko nagrado Karla Velikega](#), ki jo vsako leto podelijo za projekte, ki spodbujajo evropsko in mednarodno razumevanje.

Michaela Franke / Pierre Hériard
09/2018

---

[2] Za več informacij glej kratki vodnik [3.6.2](#) o avdiovizualni in medijski politiki.

